

VAN DE FRENK TOT DE MAASHOOK

PIET HOVENS

Cafékroniek Tegelen en Steyl 1960 - 1980

Piet Hovens: *Van de Frenk tot de Maasbook, cafékroniek Tegelen en Steyl 1960-1980* werd geredigeerd door Thijs Lenssen en vormgegeven door Studio Shinz te Venlo. Met dank aan de fotografen Jacques Peeters en Dré Rijvers en iedereen die de auteur van informatie heeft voorzien. Ter oriëntatie zijn uitsneden van de getekende plattegrond van Jacques Bongaerts uit 1963 gebruikt.

ISBN: 978-94-91032-25-7

NUR: 693

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming van de auteur en/of uitgever op enigerlei wijze worden overgenomen.

www.ShinZ.nl

Voorwoord

Ik was een typisch cafémens. Daarmee bedoel ik iemand voor wie het café een plek is waar je in een ongedwongen sfeer kunt vertoeven, kunt praten, lachen en huilen. En drinken natuurlijk, want de waard moet er wel van kunnen leven. Maar dat ‘ongedwongen’ is essentieel. Het mooie van een cafébezoek ligt voor mij vooral in het terloopse, niet aangekondigde bezoek. Dat betekent tegelijkertijd dat je het etablissement op ieder moment ook weer zonder reden kunt verlaten.

Een café met zijn habitués is altijd een bron van de journalistiek en literatuur geweest. Lees de kroegverhalen van Simon Carmiggelt er maar eens op na. De Nederlandse journalistiek zou misschien wel minder invloedrijk zijn geweest zonder cafés als Hoppe en Scheltema in Amsterdam. De beroemde Kaffeehauser in Wenen waren van oudsher verweven met de literatuur, muziek en architectuur. Josef Roth, Karl Kraus en Frans Werfel, Gustav Mahler en Alfred Loos zijn daar de goede voorbeelden van.

Thans bevinden we ons in Tegelen. Graag neem ik u mee op mijn kroegtocht in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw, toen het uitgaansleven hoogtij vierde. In die periode veranderde er nogal wat op het gebied van cultuur, uitgaanspatronen, politiek en relaties. Waar het hier vooral om gaat is dat de cafés een belangrijke functie vervulden in de vrijetijdsbesteding. Veel activiteiten hadden een directe relatie met het caféleven. Denk aan de duivensport, schutterij, het handboogschieten, biljarten, kaarten en beugelen. Het was een tijd dat het publiek veel geld en tijd besteedde aan het uitgaan. Alsof de babyboomers iets hadden in te halen na de zuinige jaren vijftig. De horecaondernemers speelden er met durf en inventiviteit op in. Er hing, kortom, een sfeer die jammer genoeg geheel is verdwenen.

De vrije tijd wordt tegenwoordig vaker anders ingevuld. Het cafébezoek heeft aan populariteit ingeboet. Misschien hangt dat samen met een kleine, ongemerkte verandering in onze gewoonten. Wie loopt er nog zomaar bij iemand binnen? Vroeger stond de achterdeur altijd open. Als er bij ons thuis aan de Muntstraat aan de voordeur werd gebeld, schrok iedereen. Een vreemde zeker, of een postbode die iets kwam brengen onder rembours. Zo wordt er nu voor een bezoek vooraf een afspraak gemaakt. Gewoon weer opstappen als het niet meer gezellig is of als het gesprek onaangenaam wordt, is schier onmogelijk. Dus wordt er maar iets gelogen – ik ben ziek, moet werken, vroeg op, ik ga de hond uitlaten, heb ik mijn vrouw beloofd. In een café heb je die voorwendsels niet nodig.

Deze kroniek roept zo herinneringen op aan een verloren tijd. Met verhalen en anekdotes, en met mensen die destijds in de belangstelling stonden en het uitgaansleven een gezicht gaven. Ik zal de cafés geografisch de revue laten passeren, van oost naar west en afzakkend naar het zuiden.

Piet Hovens

Grenscafé *De Frenk* (1) van Jan en May Frenken-Gerritzen was altijd de ontmoetingsplaats van chauffeurs en transportondernemers in Tegelen. May nam bij menige chauffeur een aparte plek in zijn leven in. Ook het grenspersoneel kwam er over de vloer: declaranten, medewerkers van het grenswisselkantoor en douanebeambten. De wederzijdse belangen van het douanepersoneel en ondernemers werden vaak bij een biertje geregeld.

Een grensovergang heeft van nature een eigen sfeer op het gebied van zakendoen. Een grote kostenpost voor de transportondernemer was de prijs van de diesel. Die lag in Duitsland in die tijd stukken hoger dan in Nederland. Hierdoor mocht van de Duitse overheid slechts een beperkte hoeveelheid diesel mee de grens over en dat werd door de douane gecontroleerd. Had een chauffeur meer bij zich dan was toegestaan, dan moest hij invoerrechten betalen. Dat de dienstdoende douanier een oogje dicht kneep na een gezellig biertje bij *De Frenk*, ligt voor de hand. Zo 'viel' er ook wel eens iets van de wagen dat de beambte goed kon gebruiken.

De klandizie van de Frenk was zeer gemengd. Bekende gasten waren bijvoorbeeld Piet Bonten, die altijd dezelfde plek aan de bar opeiste, en Wiel Benders - *d'n Bout* - met zijn karakteristieke hoed, die steeds verder op het hoofd naar achteren schoof. Verschillende kaartclubs vonden er wekelijks hun plek, evenals de paardenclub De Heideruiters. Als de Duitse gasten in de meerderheid waren, was dat luid te horen. Niet verwonderlijk dus dat de sluiting van het café in 1997 ook in de Duitse pers uitgebreid aandacht kreeg.

Grensovergang Heidenend in de jaren vijftig.
Hieronder café De Frenk (coll. G.A.V. en Gé Jonkers)

KURZ NOTIERT

Abschied von Wirten nur unter Tränen

Kaldenkirchen (tz). Kein Ende zu nehmen schien die Schlange, die sich Samstag im Harmonie-saal Tegelen verabschiedete vom Wirteehepaar Jan und May Frenken. Die Gäste erhielten Chronik sowie Doppelkarte mit zwei schönen Fotos der Gaststätte, die 150 Jahre eine Institution war. In Versform ließ Heinz-Willi Schmitz (Nettetal) die Geschichte des Hauses und der Familie Revue passieren. Bei den Gästen floß manche Träne, als Jan und May zum letzten Mal die Tür des Cafés „de Frenk“ abschloß.

Een ander café aan de grens was Hannes Scheepers (2) met Traut. Dit café was duidelijk ook op het Duitse publiek gericht. Daaronder bevonden zich regelmatig prostituees. Betaalde seks was Tegelen toen geheel vreemd maar in Duitsland, met zijn vele animeertentjes, helemaal geaccepteerd. Bij grensovergangen, waar chauffeurs soms langer moesten wachten, was dergelijk seksueel vertier niet ongebruikelijk.

De meeste van deze lokalen beschikten over animeermeisjes en de clientèle werd niet alleen uitgenodigd om een te dure piccolo of ander drankje te bestellen, maar ook verleid om plaats te nemen in een van de *'chambres séparées'*, kamertjes achterin het lokaal of boven. Enige bars hadden zelfs bediening door dames met *'oben ohne'*, iets wat in Tegelen onvoorstelbaar was. Voor ons jeugdigen was het interessant om bekende Tegelenaren, zoals leden van de Oeles, gemeenteraad en ambtenaren, daar soms in compromitterende situaties aan te treffen.

Ook Roermond had enkele nachtcafés die wij na sluitingstijd bezochten, zoals Sociëteit de Harmonie aan de Kapellerlaan. De portier, genaamd Landman, droeg een echt portierspak met tressen en hoge hoed. Met enkele gulden en de leugen dat we van een sociëteit uit Tegelen kwamen, kregen we toegang. Ik herinner me dat ik eens, om wat voor reden weet ik niet, uit de sociëteit werd gezet en via het wc-raam weer naar binnen ben gegaan. In een ander nachtlokaal was ik eens samen met een vriend en een Tegelenaar die ons met zijn auto had meegenomen. Wij kregen wat te drinken en onze

Het café van Hannes Scheepers en Traut in het begin van de jaren negentig (Coll. G.A.V.)

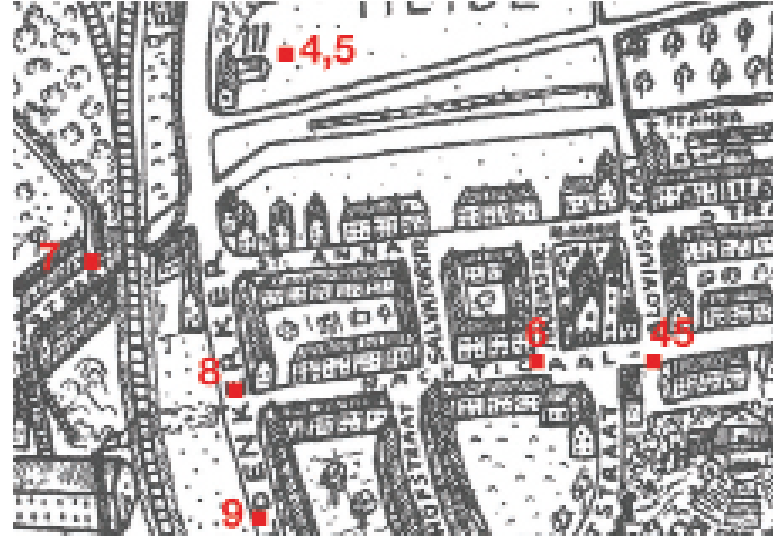
chauffeur moest een klein halfuurtje elders in het gebouw zijn.

Hannes Scheepers stond niet als gunstig bekend, maar had juist daardoor zijn aantrekkingskracht. Na Hannes zijn er nog verschillende uitbaters geweest, die allen geen gunstige naam hadden, maar toch hun publiek kregen. Ik moet denken aan Thei Vos, John Giesen en niet te vergeten Pauli.

Dan verder naar Tegelen bezocht je Baerke *van de Kraam* (3), later uitgebaat door zijn dochter Wil en haar man Lou Denessen. Altijd een goed beklant café geweest. Jagersverenigingen en schutterij St. Hubertus hadden er hun domicilie. Daarnaast kwamen er vele kaartclubjes. Ook bekende Tegelenaren, onder wie Thei van den Heuvel met zijn sterke verhalen uit de oorlog, Piet Bartels, Geert Lücker, *Velle Pietje* (Piet Janssen van *Bernaatjes Han*) en natuurlijk Sef *van de Knien* (Hendriks) met zijn speciale voorkeur voor Wil, waren vaste gasten. Het café had een tankstation en lag midden tussen de kleifabrieken. Bij verkiezingen diende het jarenlang als stembureau, waarvan ik vaker voorzitter was.

'Euver de pöal goan' stond voor de gang naar Duitsland na sluitingstijd van de Tegelse cafés. Je had er zaken als Die Zigeunerin, 't Kerreraad, Das Weisse Haus, Hariksee en niet te vergeten Frau Müller in Schagerhof en 't Kesjtjelke in Dülken. Hier werden Tegelse ondernemers gezien. De weg van Breyell naar Dülken stond bekend om zijn gevaarlijke bomen, waar menige Venlonaar mee in aanraking kwam, zoals Jeu Sprengers onlangs memoreerde bij een expositie in de Tiendschuur over de grensovergangen in Venlo en Tegelen. In de Schagerhof trof ik vaker mijn neef Hans van Ome Maen en Tante Sof uit Breyell. Bij Feierabend had Frau Müller de gewoonte het mannelijk publiek met haar imposante boezem naar buiten te werken.

Het eerste café waar ik als kind kwam, was Maor *van de Krauw* (Cremers) (5). Het was een van de twee cafés in het 'gaaf', zoals de plek genoemd werd, precies waar nu het viaduct is van de Kaldenkerkerweg over de A73. Het andere café was De Steenrots (4) van Bèr *van Sander* (Op het Veld). Als we met vader zondags op de fiets naar Irene waren geweest en de club had gewonnen, dan werd Maor aan gedaan. Wij kregen limonade en mochten ons verbazen over de platenwisselaar in het café. Daarna kregen we van vader te horen dat we maar vast naar huis moesten lopen om mam te vertellen dat hij wat later zou komen.

In de jaren zestig moesten de cafés in het 'gaaf' verdwijnen voor de aanleg van de Streekweg. Thei *van Maor* verhuisde naar de Nachtegaalstraat, waar hij café *D'n Tunnel* (6) begon.

„De Tunnel” geopend

Als gevolg van de uitbreidingsplannen verandert er de laatste jaren nog al het een en ander in onze gemeente. Het Drink-Haandertplan — een der meest ingrijpende plannen — heeft o.m. tot gevolg, dat het vandoors bekende café van de familie Cremers aan de Kaldenkerkerweg no. 68 (algemeen bekend als „beef Maor van de Krauw”) binnen afzienbare tijd zal moeten verdwijnen. Ongeveer 50 jaar dreef vader „Maor” er een café, oorspronkelijk annex slagerij. De laatste acht jaar werd het café geëxploiteerd door zijn zoon Thei.

Dit typische, in de diepte gelegen café gaat dus binnenkort verdwijnen. Het echtpaar Thei Cremers en Truus Cremers-Kusters gaat evenwel het bedrijf voortzetten in het centrum van de H. Hartparochie, vlak bij de kerk, in het hoekpand Nachtegaalstraat—Mariastraat.

Het pand, waarin eerst een fotozak was gevestigd, is voor 't nieuwe doel totaal vernieuwd en gemoderniseerd. Het heeft nu een vloeroppervlak van 75 m² en biedt plaats aan 60 bezoekers, d.w.z. bezoekers, die alle over een zitplaats kunnen beschikken. Het geheel is volkomen naar de eisen van de tijd ingericht en maakt een keurige, gezellige en chique indruk.

Sportbiljarter als de heer Cremers is (zijn vader was trouwens ook een gerenomeerd en bekend biljarter) heeft hij er voor gezorgd, dat in zijn café-bar een „laatst-nieuw” biljart geplaatst werd, dat uitstekende mogelijkheden biedt voor het beoefenen van de biljartsport en dat zeker aan-

trekingskracht zal blijken te hebben.

Het echtpaar Th. Cremers-Kusters heeft de nieuwe zaak de naam gegeven van „De Tunnel”, daarmee min of meer vooruitlopende op de komende ontwikkelingen in 't Drink-Haandertplan, waarin de afbraak van enkele panden is voorzien, die nu nog tussen het café en „de tunnel” gelegen zijn.

Gisteravond is de nieuwe café-bar geopend. De drukte was bijzonder groot en de exploitanten hadden heel wat goede wensen en felicitaties in ontvangst te nemen.

Foto linksboven: het 'gaaf' aan de Kaldenkerkerweg met de cafés van Maor *van de Krauw* en Bèr *van Sander*. Op de achtergrond zijn de woningen aan de streekweg in aanbouw.

Op de foto daaronder een zijaanzicht van café De Steenrots van Bèr *van Sander*.

Hieronder café *D'n Tunnel*. (coll. G.A.V. en Gé Jonkers). Het artikel komt uit de Tegelse Courant van 26 april 1968.

Aan de voet van de berg halverwege de Kaldenkerkerweg lag café *De Magere* (Derks) (7), op de hoek naar de Nassaustraat, Rode Dorp. Een bekend biljartcafé, waar ik zelf weinig kwam.

Nog verderop aan de Kaldenkerkerweg vonden we café *De Wiërd* (8) en De Witte Beer (9) en vervolgens hotel-café De Doolhof (10) van Tieske Snijders en zijn vrouw Toke. Dit café, eveneens met een biljart, lag tegenover De Sportbar (11) aan de spoorwegovergang naar de Muntstraat.

De Sportbar (11) was van Sjeng *van de Mins* (Teeuwen). Later heeft zijn neef Herman Teeuwen, de bekende voetballer bij VVV, en Piet *van de Mieje* (Beurskens) het café geëxploiteerd. Een typisch Irene - café, terwijl Irene eigenlijk Pau Lücker als clublokaal had.

In de Sportbar keken we naar belangrijke voetbalwedstrijden, toen wij thuis nog geen tv hadden. Burgemeester Pesch en meester Sjeng Bouman gingen er wekelijks biljarten. Ook de gemeenteraad kwam er na de vergadering de besluitvorming gestalte geven.

Een legendarisch bezoeker was Wiel Brokman die vele jaren lid was van de gemeenteraad en dat luid en duidelijk in het café liet horen. Hij was Amsterdammer van geboorte, maar had als commies verschillende standplaatsen gehad. Zo was hij ook raadslid geweest in de Mijnstreek.

Rechts: de voormalige spoorwegovergang aan de Muntstraat. Op de achtergrond het baanwachtershuisje en daarachter de zijgevel van De Sportbar. De foto stamt uit het midden van de jaren zestig. (Coll. G.A.V.)

Voetbalclub Tiglieja hield vaker feestavonden in de Sportbar. Op een kienavond, waarbij de bekende buutereedner Pierre Cnoops de nummers oplas, werd achteraf geconstateerd dat de gehandicapte Wieke van de Gies geen prijs had gekregen. Wieke was een broer van Sjraar, de toenmalige voorzitter van de voetbalclub, en zat in een rolstoel. Er werd nog eens hard gerammeld om nog twee nummers te trekken en Wieke viel alsnog in de prijzen, met een paar voetbalschoenen en twaalf pakken maandverband.

Boven: het interieur van de Sportbar in de jaren zestig.
Onder: Herman Teeuwen met sportvrienden voor de televisie, waarop een voetbalwedstrijd wordt uitgezonden.
Rechts overhandiging van een wisseltrofee in café Schreurs aan de Kerkhoflaan. (Coll.: G.A.V. en Gé Jonkers)

Aan de Kerkhoflaan lag café Nöl Schreurs (12), dat over een uitstekende beugelbaan beschikte. Dit café had een duidelijke buurtfunctie en werd veel gebruikt voor koffietafels bij begrafenissen; het lag vlakbij het kerkhof, dat ook de Koekoek werd genoemd.

In de St. Josefparochie was verder geen café, behalve dan 't Zaelke (55), voorheen de noodkerk en later een soort Patronaat met zaal, waar Toneelvereniging Tosjopa haar triomfen vierde. 't Zaelke had voor de buurt ook een horecafunctie.

Nöl Schreurs had een buitenproportionele neus. Iemand aan de bar zou Nöl eens kenbaar hebben gemaakt dat er een vlieg op zijn neus zat, waarop Nöl hem vroeg om die te verwijderen, omdat de ander er dichterbij was dan hijzelf.

Verder de Muntstraat af, op de hoek van de Grotestraat, kwamen we bij het café van Niës *van de Frenk* (13). Het café draagt nog steeds haar naam, *Mooder Niës*, en wordt in deeltijd geëxploiteerd door haar zoon Sjtaef. De weduwe Niës Beurskens- Frenken en haar zonen exploiteerden tevens een transportonderneming met paarden en later vrachtauto's. Een zoon, Nikola geheten, was indertijd bekend door zijn Belgische knol met een wagen op twee grote wielen. Hij werd vaker door de jeugd geplaagd met de vraag wanneer ze eens zouden gaan fietsen. Want hij kon niet fietsen.

In het voormalige kantoorpand van Teeuwen tegenover dit café waren enige tijd ook nog enkele horecazaken gevestigd. Zoals die van Appie en Henk (14), een homostel, dat met deze discobar een aparte sfeer in Tegelen introduceerde. Voorheen had het duo nog enkele zaken gehad in Venlo, zoals Cascade op de Nieuwstraat en Incognito aan de Noord Binnensingel met een VIP – bar. Uiteindelijk streken ze neer in café de Drie Kronen (15) aan de Venloseweg. Die verhuizing werd groot luister bijgezet door een harmonieorkest, terwijl de twee vele schulden achterlieten bij Tegelse ondernemers, zoals werd verteld.

Henk van Appie heeft ook nog korte tijd een Spaans visrestaurant gerund aan de Grotestraat (16) naast Ottenheim. Het café-restaurant de Drie Kronen was een oude herberg en in die tijd waren de kasteleins, zoals bij mij bekend, successievelijk Pietje (Engels), Giel Aerts en Willie ter Horst met zijn vier knappe dochters, die veel jong publiek trokken.

Café-restaurant de Drie Kronen aan de Venloseweg in twee (jaarge-) tijden: een zomer in de jaren zestig, toen de steenfabriek Canoy-Herfkens nog in bedrijf was, en een winter in het begin van de jaren negentig, toen de steenfabriek was gesloopt. (Coll. G.A.V.)

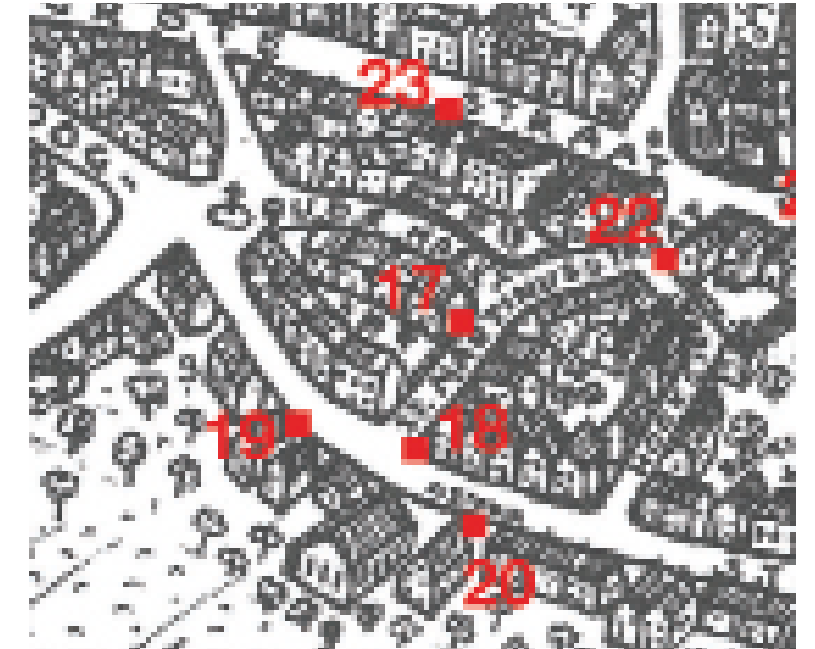

Terug naar Tegelen bereiken we de Hoogstraat met omringende straten als Martinusstraat en Oude Marktstraat, *d'n Hook* genoemd. Daar gebeurde het, bij café *De Aaj Mert*, café *Maeghs*, café *D'n Huub* en de *Up Quelle*.

Café *De Aaj Mert* (17) werd oorspronkelijk uitgebaat door Roob van Houba en later door zijn dochter Bets en Mat Rooskens. Daarna waren er nog verschillende exploitanten, zoals Pietje van Aerts, Jos Theunissen en *Truus van de Prikker*. Het is het enige overgebleven café in *d'n Hook*, en wordt nu geëxploiteerd door Bert en Ine.

Café *Maeghs* (18) was het meest opmerkelijke café op de hoek Martinusstraat - Hoogstraat. Lies was weduwe van de vroeg verongelukte *Maeghs* en bleef zitten met veel jonge kinderen. Oorspronkelijk was de familie afkomstig van het Duitse *Broekhuysen* direct over de grens in *Velden*. Lies maakte van haar café een instituut. Dit werd bevolkt door markante persoonlijkheden die een blijvende herinnering hebben achtergelaten. Lies was een aantrekkelijke jonge weduwe, en veel mannelijke gasten hebben bij haar hun hart uitgestort bij een borrel of biertje. De vele aanzoeken heeft Lies altijd met harde hand en een kwinkslag kunnen afwijzen, soms op bewonderenswaardige wijze.

Het café was een ruime gelagkamer met een kleine bar. Het meubilair bestond uit eenvoudige tafeltjes met stoelen. Er werd *Leeuw* bier getapt, maar veel gasten dronken halve liters flessen. Het toilet was niet meer dan een pispak. Je kon er met twee mannen in pissen, maar de privacy was niet groot,

omdat er geen tussenschot in zat. Misschien dat Baer Gitmans daarom altijd buiten piste in de heg aan de Martinusstraat, grenzend aan de tuin van de *vaerman*, Martien Drissen, die woonde aan de Oude Marktstraat. Dit tot groot ongenoegen van laatstgenoemde, die dit luid kenbaar maakte in het café, tot groot vermaak van de andere gasten. Poepen kon alleen in de wc in de keuken van het huis. Ook voor de dames was dat de enige wc van het café.

Een bandrecorder speelde evergreens van Connie Froboess en Catherina Valente. Als je *'Zwei kleiner Italiäner'* viermaal had gehoord, dan wist je hoe laat het was. Maeghs was een dagcafé dat al om 11.00 uur 's morgens openging. Enkele huishoudelijke werkzaamheden, zoals strijken en aardappelen schillen, werden vaker in het café verricht. Wiesje, de jongste dochter, zat eens op een morgen aan tafel te breien of sokken te stoppen. Ze had een tamelijk bleek, melancholisch gezicht en leek erg op haar moeder. Ik werd ter plekke verliefd op haar. Dat huishoudelijke aspect van haar sprak mij toen ineens aan. Later kreeg ze verkering met Jos Hanraets en trouwde met hem.

Veel gasten van café Maeghs verschenen op vaste tijdstippen. Zoals de al genoemde Baer Gitmans. Baer was de bakker aan de Grotestraat en een graag geziene gast in diverse cafés in het centrum van Tegelen en zeker in *d'n Hook*. Werken met veel droog meel maakt dorstig, wist hij, net als veel andere bakkers. Baer gedroeg zich eigenzinnig; hij piste buiten, en in gesprekken met de andere soortgelijke gasten ging hij graag in de contramine. Ik moet denken aan Lei Clabbers, Wiel en Piet Giesen (*van de Sjmeet*), Theike Ewalds (*van de Sjlegter*),

Sjeng Bouman (alias *de meester*), Drees Denessen en Sjeng *de Kaolenboer*.

Lei Clabbers was iemand van de klok, precies om tien uur 's avonds maakte hij zijn opwachting. Zijn plaats op de kop van de tafel voor het buffet werd voor hem vrij gehouden. Soms werd er gekaart en anders *gesjtraeveld*. Lei was timmerman en meubelmaker aan de Hoogstraat en maakte veel winkelinrichtingen en café-interieurs. De schetsen werden vaker op een bierviltje of sigarendoosje uitgetekend, en hij wist alles beter. Hij was ook de animator van de grote carnavalswagens in de gouden tijd van *d'n Hook*, die dan in zijn werkplaats gebouwd werden. Bijvoorbeeld een ontzettend grote viool, gebaseerd op de zogenaamde Stradivarius die bij ons thuis gestolen zou zijn.

Sjeng Bouman was toen al heel oud. Ik heb hem nog gekend als leraar aan de MULO aan de Muntstraat. Hoewel hij al gepensioneerd was, werd hij nog als oproepkracht ingezet als leraar Nederlands. Door hem heb ik Multatuli leren kennen. Oorspronkelijk was hij onderwijzer aan de openbare school in Steyl bij *meester* Verstraelen aan de Tuinstraat. Sjeng was de zoon van Jacomine Hekkens, ook wel *Hentemien* genoemd. Een legendarisch figuur en nauw verwant aan Michiel Hekkens van de latere ijzergieterij Hekkens, die ook wel *'t Sjpitseke* werd genoemd. Sjeng behoorde tot de intellectuelen van Tegelen en was bevriend met burgemeester Pesch en verschillende paters van Steyl. Maar hij genoot ook van een borrel en een Numa-sigaartje. Hij overleed in 1972 op 86-jarige leeftijd. Nog iets ouder was Drees Denessen. Hij was eigenaar van de keramiekkabriek Andreas Denessen aan de Industriestraat

en neef van Hein *van Brökskesmenke*. Drees was weduwnaar en woonde in bij Sef Volleberg aan de Hoogstraat, waar hij een kamer met eigen opgang had. Hij was zeer belezen en had veel herinneringen aan de Tegelse industrie. In de jaren twintig had hij al een wereldtentoonstelling in Parijs bezocht. Hij was altijd keurig gekleed in pak en stropdas en rookte kleine sigaren.

Ook Baer Gitmans was vaker goed gekleed met zelfs een vlinderdas, in het Tegels *'nondejuuke'* genoemd. Iemand als Sjeng *de Kaolenboer* (Peters) was juist slecht gekleed en vaker dronken. Hij was heel sterk en schepte er groot genoeg in om zich voor te stellen met een handdruk die je nog lang voelde; hij kneep je helemaal fijn.

Mathieu Oehlen, ofwel Jeuke, was een heel goede keramist. Mathieu was een broer van Frans, de journalist

Theike de Sjlegter en zijn vrouw Zus waren echte uitgaanstypes. Theike was een aparte man die van 'practical jokes' hield. Onafscheidelijk waren zijn klein sjekje in de mondhoek en het brilletje, waarachter pretoogjes te zien waren. Hele verhalen deden over hem de ronde. Hij zou vlaaien stelen bij de buurvrouw, hij zou mussen vangen en verven en ze dan als kanaries verkopen.

van de Tegelse Courant en van Baer van de winkel 'Oehlen-Veroliemeulen' in verf en behang.

De laatste kwam wel eens bij Lies, maar mocht dat eigenlijk niet van zijn vrouw Lieske. Ze keek hem angstvallig na als hij de Martinusstraat af fietste voor een klusje en de bocht nam richting Hoogstraat. Maar hij maakte een grote bocht om aan de kant van de Hoogstraat zijn fiets te plaatsen, en alsnog Maeghs te bezoeken. Mathieu stond bekend als maker van diverse keramische beelden en reliëfs in Tegelen maar ook van linoleumsneden. Ik heb zelden iemand zo van een borrel zien genieten als Jeuke, met zijn typische ietwat kromme Oehlenneus.

Een tableau vivant in café Maeghs met Lies in het middelpunt: zittend links Ben *van Maor*, staand Frans Maeghs, achter de bar Jo Breuer en zittend rechts Wimke Dambacher. (Coll. familie Maeghs)

Ook Toon Vos en zijn vrouw Mien van de Neutel (Hovens) maakten vaker hun opwachting in Maeghs. Mien had altijd een handtasje op haar schoot en hield dat stevig vast. Er werd beweerd dat daar haar hele vermogen in zat uit de verdiensten van hun klein keramisch bedrijf aan de Hoogstraat, achter de *Roeje van de Sjeef* (later de Up Quelle). Toon sprak Brabants en had twee zonen die in het bedrijf werkten.

Een ander echtpaar was Ferd Heymans en Carleen. Ferd kon niet lezen en schrijven en kwam van Roermond. Ze woonden in het kleine huisje achter de benzinepomp van Breuer aan de Hoogstraat. In de goede jaren had Ferd een ambulante handel in dekens en ander textiel en ging daarmee op de fiets naar dorpen in de Peel. Ik zie Baer Gitmans nog dansen met Carleen op een zondagmiddag in het café. Baer had grote handen die Carleen geheel omspanden.

Vooraf rond 16.00 uur verschenen er veel vaste gasten. Direct na het werk eerst even naar Lies, was een vast patroon. Voor iemand als Piet *van de Golde* bijvoorbeeld, en Coen Smits, ook wel Coentje genoemd. Hij deed in verzekeringen maar op een dag kwam hij niet meer. Er werd verteld dat hij vrouw en kinderen in Steyl plotseling had verlaten en een relatie had met een vrouw in Amsterdam. Nooit meer iets van gehoord, maar de geruchten bleven lang hangen in het café. Niemand wist er het fijne van.

Piet Broks was vaker van de partij. Piet was weduwnaar en gemeenteraadslid. Hij zou vrijen met Jenny van de Zaag (Cremers), wonend aan de Martinusstraat, enkele deuren voor Maeghs. Piet heb ik nog meegemaakt in de raad. Hij gebruikte

Vaste gast bij Maeghs was ook Wimke Dambacher. Hij werkte bij 't Sjpitske (Hekkens IJzergieterij) en was in de kost bij Harrie Vullers, inspecteur van politie, die woonde in d'n Aap, een buurtschap in de omgeving van de Kloosterstraat. Wimke had de gewoonte om aan het eind van de avond aan tafel in slaap te vallen. Hij had een frappante gelijkenis met pater Arnoldus Janssen, die later heilig is verklaard. Toen het gebalsemd lichaam van deze pater werd verplaatst naar de benedenerk in Steyl, werd de kist nog geopend en voor korte tijd aan het publiek getoond. Veel Steyler mensen dachten dat Wimke in de kist lag.

graag moeilijke woorden, zoals *'en alles wat inherent is'*, wat te pas en te onpas gebruikt werd, om aan te geven dat hij niet van de straat was. Dat gold ook voor Jeuke van Huberts, vroeger melkboer, maar later getrouwd met een lerares. Hij was een goede causeur, maar nam het niet altijd even nauw met de waarheid.

Buurtbewoners troffen elkaar vaker in dit café, zoals Baer van Hameren en Harrie Bovendeerd en Rang van Denessen (zoon en schoonzoon van de weduwe Bovendeerd), Mie *van Jaak* (Driessen) en zus van Sjeng *van d'n Huub*. Ze was de buurvrouw van Maeghs. Haar dochters trokken een schare mannen over de vloer, thuis en in het café. De schoonzonen van Lies waren natuurlijk vaker in het café. Zoals Jo Breuer, Huub Denessen en Mannie Op den Berg.

Wiel Kleine Staarman, Tun Smits en Martien Manders kwamen er vaker kaarten. Mijn oudste broer Sjaak was er ook iedere avond, toen hij nog op de St. Martinusstraat woonde. Hij moest dan enkele flesjes bier halen voor thuis met een overbekend tasje, waarin precies drie flessen bier pasten. Volgens zijn zoon Bart kreeg hij van Lau *van de Sjmeet* een flesje Dujardin in een bruine zak mee, om bij Lies te laten vullen, waarna hij moest zeggen dat het flesje voor Mam was en het wisselgeld voor hem. Er werd veel *'gekruijs'*, soms was een heel goede kaartspeelster van de partij, An *van Chris van Bertje*, vrouw van Tun Smits. Zij werd door het manvolk gemedend, want kaarten was haar hobby en ze won vaak.

Later, toen de Up Quelle aan de Hoogstraat erg goed liep, was er sprake van communicerende vaten. Als het erg druk

werd in de Up Quelle, was er overloop naar Maeghs, en als er verlenging van de sluitingstijd tot 02.00 uur moest worden aangevraagd, voerden de twee cafés overleg, zodat slechts een café verlenging aan hoefde te vragen. In het minst drukke café werden de gasten verzocht zich in het andere café te voegen. Het publiek was uiteraard zeer verschillend van aard, maar mengde zich prima. Ik kan me herinneren dat de *vaerman* Drissen zijn smerige leren *'vaerjas'* in café Maeghs verkocht aan Bart Faassen.

Schuin tegenover Maeghs lag café *D'n Huub* (19) aan de Hoogstraat. Het café droeg de naam van de voormalige eigenaar Huub Cremers. Dochter Martha en haar man *Sjeng van Jaak* hadden het café overgenomen. Sjeng maakte deel uit van de grote Jaakdynastie aan de Hoogstraat. De familienaam is Driessen. De naam Jaak is afkomstig van Jacobus. De familie kent vele vertakkingen en ook weer andere bijnamen. Zoals Van de Pos. *Sjaak van de Pos* is eigenlijk ook van Jaak. Dus *Peter van de Pos*, van café Quatre Bras, is een achterneef van *Sjeng van Jaak*.

In het café stond een grote kachel, waar Martha graag bij zat, gekleed in een lange witte schort. Ze was gezegend met een groot hoofd, dat, als ze naast de kachel in slaap viel, naar beneden knikte en rustte op haar eveneens imposante boezem. Ondertussen stond Sjeng wat te ouwehoeren aan de bar. Het is een beeld dat mij altijd bij zal blijven. In *D'n Huub* kwamen verschillende verenigingen samen, zoals de handboogsportvereniging de Batavieren en de schutterij Sint Antonius. De duivensporters kwamen hier om in te korven en af te kloppen.

Een bekende gast bij D'n Huub was Ben van Maor. Ben was de oprichter van de Golde Ploog. Hij verzamelde dagloners voor het laden en lossen aan de Maas. Eerst in Steyl en later aan de loswal in Tegelen. Zijn firma specialiseerde zich in het vele graafwerk en deed veel klussen voor de gemeente. Ben was een sterke gedrongen man, bij wie dorst en humor samengingen. Hij was getrouwd met Keet, over wie hij veel sprak, maar ze werden nooit samen gezien. Eens had hij van een cardioloog te horen gekregen dat hij minder bier moest drinken. Dus bestelde hij bij Sjeng een glas limonade. Na consumptie gaf hij Sjeng te kennen dat hem dat niet beviel - het was te 'sjtrang' - en toen bestelde hij toch maar een biertje.

Naast de sportzaal, waar vroeger een zaal Holten lag, vonden we vanaf eind jaren zestig café de Up Quelle (20) van Hans Weyermann en Gerry. Ik was er jaren vaste gast, en raakte met Hans bevriend.

Via Hans en anderen maakte ik kennis met de sauna. Eerst in Duitsland, Grefrath en Lobberich. Als we van de sauna kwamen gingen we vaker naar de *Wirtschaft Rosen Franz*, een café met *Kegelbahn* aan de Steylerstrasse in Kaldenkirchen. Daar troffen we vaker deurwaarder Frits Schreurs aan, hij hield daar overdag domicilie en werd door het personeel 'Onkel Fritz' genoemd. Nadat ook in Nederland meer sauna's kwamen gingen we vaker naar Linssen aan de Industriestraat. Deze sauna was in eerste instantie niet gemengd, maar later wel.

Een bekende gast daar was Wim Bonsel, advocaat met sterke verhalen zoals over zijn seksuele strapatsen. Hij was jurist voor het bordeel in Reuver aan de Parallelweg. Zo vertelde hij eens dat hij 's nachts werd gebeld door het bordeel om te bemiddelen. Een veeboer uit Beesel, die hij ook goed kende omdat hij in hetzelfde dorp woonde, was in het bordeel in slaap gevallen en diende het normale uurtarief te betalen, wat de veeboer echter weigerde. Een andere anekdote illustreert de seksuele obsessie van de advocaat. In een café raapte Wim Bonsel een stuiver op van de grond met de opmerking in onvervalst Venloos: 'Heej van kin ik aan ein kuthörke ruuke oppe Ruiver'. Het verhaal gaat dat hij tijdens een etentje in gezelschap van enkele dames is overleden, met zijn hoofd in een bord soep.

Later werd Sauna van Dijk in Lomm ons vaste adres. In de sauna leerden we Herm Janssen, 'de kroetperser', kennen, een eigenzinnige man, die altijd alom en nadrukkelijk aanwezig was. Na zijn vroegtijdig overlijden was hij nog lang gespreksstof in de kringen waar hij vertoefde. Herm was een sportman, lange-afstandloper, scheidsrechter bij het voetballen, teambegeleider en saunabezoeker. En ging graag naar het café, samen met zijn vrouw Wilma. Hij was een vaste 'sjtraevelaer'. Daarnaast stond hij bekend als zuinig. Maar hij bleef onderhoudend en hield van een practical joke. Toen hij met de handbalvereniging in Praag was, haalde hij bij de receptie alle paspoorten op, die bij aankomst in het hotel waren ingeleverd. Hij gaf ze terug aan iedereen met het verzoek om 10 kronen te betalen, wat natuurlijk niet iedereen deed. Herm nam ook zelden een biertje aan bij een rondje, want dan moest hij iets teruggeven. Dit was aanleiding

tot een twistgesprek met Sjaak van Jaak in de Up Quelle. Voor Sjaak was het een belediging als zijn rondje niet werd geaccepteerd.

Toen Herm zijn vijftigste verjaardag in de Up Quelle vierde, stond in de uitnodiging dat de drankvoorziening tot 22.00 uur voor zijn rekening kwam; alles wat later gedronken werd, zouden de genodigden zelf moeten betalen. Ik vertelde dat aan een bevriend journalist en zo verscheen er een berichtje in de krant met als kop: 'Zuinig'. Toen was de hel los. Herm was 'not amused' en uiteindelijk gaf ik toe dat ik de aangever was. Ook dat heb ik geweten. 'Hoe kun je ook zo'n man vernederen,' kreeg ik te horen. Met een etentje met Wilma is dat weer gladgestreken. In de sportverenigingen zijn er meerdere anekdotes over Herm in omloop. Hij bleef charmant en controversieel en was ook op latere leeftijd een gedreven sportman. Kort na een hartoperatie in Londen, kwam ik hem alweer tegen in zijn sporttenu voor de lange afstand. Ik was dan ook niet echt verbaasd toen ik hoorde dat hij tijdens een fietstochtje in Beieren was overleden. In het harnas, zoals hij ook wilde.

De Up Quelle was een van de vernieuwende cafés, vergelijkbaar met Bonaparte en Labierint in Venlo, zogenaamde bruine cafés. De grote initiator was John Keulartz, vertegenwoordiger van Brand Bier in Venlo. Dit soort bars sprak vooral de jeugd aan. Hans kwam al snel in aanraking met de sportwereld, zoals hockey en handbal, en werd trainer. Zo ging de jeugd van zijn clubs het café als een thuishaven zien. De uitstraling van de Up Quelle sprak daarnaast vooral de studerende jeugd aan, alsook kunstenaars,

vermeende kunstenaars en andere potsenmakers. De avant-garde van de Tegelse kunstenaars in die tijd had hier zijn thuishonk. Ik denk onder anderen aan Jos Kuntzelaers, Ferd Verstraelen, Hans Reijnders, Wim Oehlen. Wie in Maastricht, Nijmegen, Tilburg of Amsterdam studeerde kwam hier in de weekends zijn opwachting maken. Ook progressieve jongeren uit het vormingswerk en de nieuwe politieke stromingen vonden hier een onderdak. De Up Quelle was voor grote groepen jeugdigen *'the place to be'*.

Ik wil hier een paar vaste gasten in herinnering brengen vanwege hun bijzondere karakter. Zoals de overbuurman Frenske Clabbers, een neef van Lei en zoon van Hend. Hij werkte in het bedrijf van zijn vader en maakte jaloezieën en markiezen. In zijn diensttijd was hij lid van de Limburgse Jagers en dat stak hij niet onder stoelen en banken. Toen de jukebox nog in het café stond, konden de gasten tegen betaling zelf hun favoriete nummers uitkiezen. Dat gaf Frenske de gelegenheid om almaar populaire marsen te laten horen. Soms afgewisseld met bijvoorbeeld de Internationale, die de voorkeur genoot van andere gasten. Die muziekvoorkeur leidde vaak tot heftige discussies.

Een andere vaste gast was Frans Maeghs, zoon van Lies. Die opperde de mogelijkheid om een tunnel onder de Hoogstraat door te graven, voor een rechtstreekse verbinding van beide cafés.

De avondjes bij de Up Quelle konden behoorlijk uit de hand lopen. In de begintijd had Hans mij gevraagd om, toen hij met zijn Gerrie op vakantie ging, het café te runnen. Ze

Het interieur van de Up Quelle uit 1998 met de toenmalige exploitant Hans Stickelbroeck en onbekende gaste. De foto diende als illustratie bij een artikel in het Dagblad voor Noord-Limburg over de terugloop van het cafébezoek. (Coll. G.A.V.)

Links: exploitant Hans Weyermann te midden van een groepje jonge stamgasten in 1972. Staand van links naar rechts: Jos Kunzelaers, Hans Weyermann en Sjeng Ewalds. Zittend van links naar rechts: Dré Ewalds, Jos Verbong, Math Volleberg, Jos Olders, Dré Spoelstra en Huub Peters. (Coll. Sjeng Ewalds)

zouden twee weken weg zijn. Ik zegde toe, maar het was hard werken naast mijn baan op de bank. Op de laatste avond, een zondag, besloot ik om het café langer open te houden voor het vaste publiek, zoals Wim Oehlen, Jean Jaspers, Ferd Verstraelen, Ben Verbong en vele anderen. Om 01.00 uur gingen we sluiten om nog een uur elders te vertoeven en dan na 02.00 uur weer te openen. Zogezegd zo gedaan. Rond 03.00 uur scheen er in de 'gats' naast de Up Quelle een zaklantaarn naar binnen, waarop Ferd sprak dat Judas op de loer lag - Ferd vervulde in die tijd in de Passiespelen de Christusrol. De zaklantaarn bleek van agenten te zijn, die ons sommeerden het café te sluiten. Die sluitingstijd duurde tot zonsopgang. Dus maakten we met de hele bubs - het was zomer - een wandeling in het Maasveld tot ongeveer 04.00 uur. Toen was de zon opgekomen en kon de Up Quelle weer opengaan. Volop feest, want die dag zou Weyermann terugkomen. De werklui van 't Sjpitske en andere bedrijven werden opgeroepen om gratis bier te komen drinken. Om 10.00 uur in de morgen ging een groep met een taxi naar Venlo. Op het station trof Jean Jaspers enkele meiden die naar Utrecht gingen en wij dus ook. We zwierven de hele dag in Utrecht rond, aten er wat en bezochten er cafés. Hondsmoe weer terug naar Tegelen, maar geen Weyermann te bekennen. Hij bleef nog een week weg.

Pierre *van de Koso* (Vossen) vertelde me een anekdote die ik niet achterwege wil laten. Na een receptie was de Raad van Elf van den Oeles neergestreken in de Up Quelle. Daar bevond zich ook *Mien van den Neutel*. Met haar kon gedold worden, zeker als ze gedronken had. Nadat Geert van Ewals (*van de Sjegter*) met paard het café had betreden was het de beurt aan

Pierre *van de Krauw* (van Cremers, de slijter), die aangaf om met Mien te trouwen. Mien was zo meegaand om vervolgens in een bruidsjurk met Pierre te trouwen. Een hilarische gebeurtenis, die velen zich nog zullen herinneren.

Een persoonlijke herinnering nog, om aan te geven hoe de verhoudingen met de politie lagen in het uitgaansklimaat van die dagen. Ik was eens na een receptie bij Lückert wat langer gebleven en had daarna ook nog de Up Quelle bezocht. Toen ik met de fiets door de Kerkstraat reed op weg naar huis, werd ik aangehouden door politieagent Duister. Hij wees mij erop dat ik geen licht had ontstoken. Dat was juist, want ik had geen dynamo op mijn fiets. Omdat ik wat laconiek reageerde, verdacht de politieman mij van openbare dronkenschap. Hij verzocht mij om in de politieauto te stappen om naar het bureau te gaan voor verder onderzoek. Onderweg werd nog een fietser aangehouden, die door de tunnel vanaf de Heilig Hartkerk naar de Industriestraat kwam. Dat bleek Coen Hovens te zijn, een achterneef van mijn vader, die woonde op de Industriestraat. Ook Coen werd door de politieman verdacht van fietsen onder invloed. Maar er was maar een politiecel vrij op het bureau aan de Kruisstraat, dus werd hij thuis afgeleverd. Ikzelf werd verder vervoerd naar het bureau. Daar moest ik de veters uit de schoenen verwijderen, mijn broekriem afdoen en vervolgens alle persoonlijke bezittingen afgeven, zoals mijn Van Nelle shag en portemonnee. Ik ging de cel in voor een nacht, maar er volgde geen onderzoek.

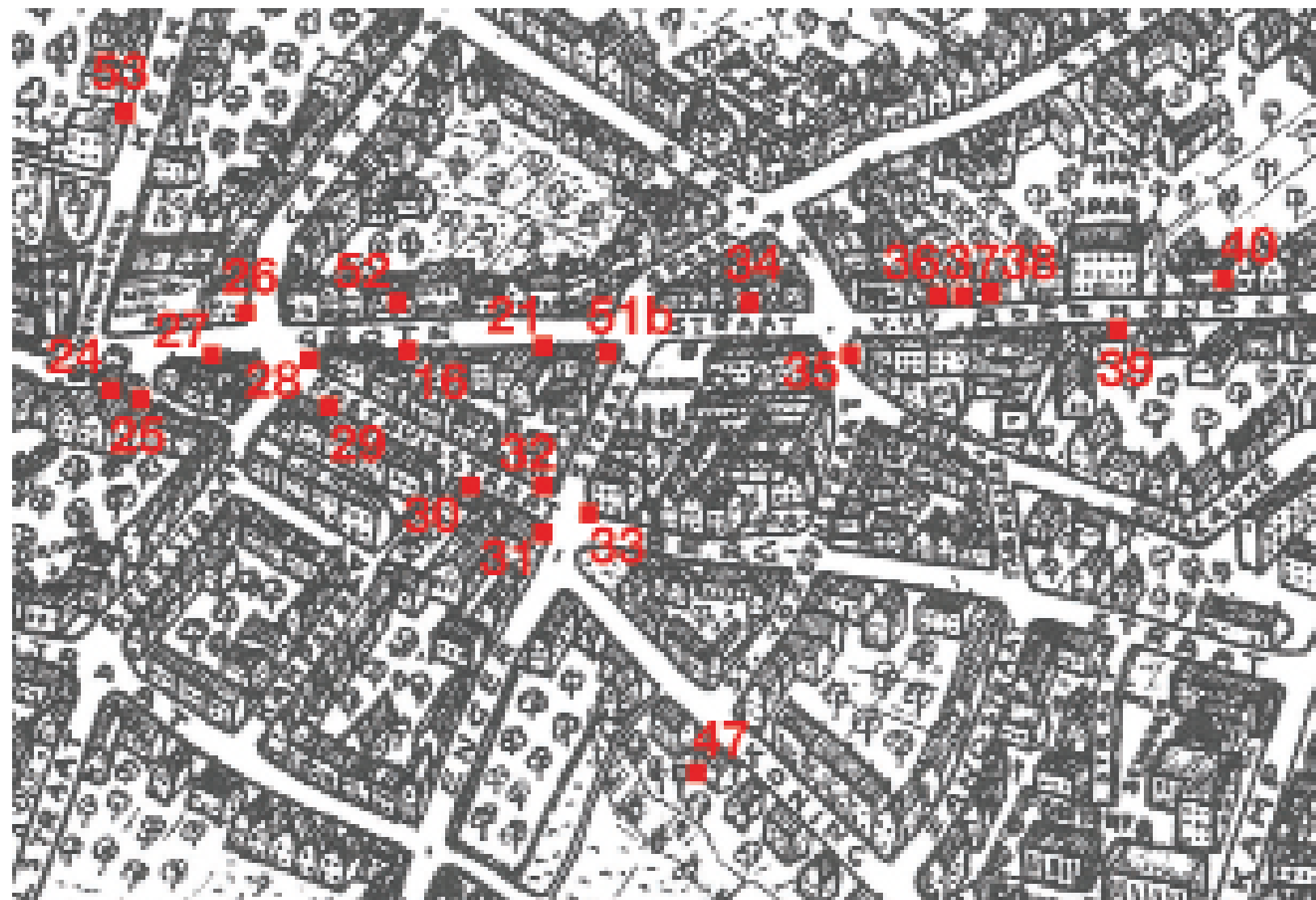
Enkele maanden later kreeg ik een dagvaarding voor een rechtszitting in Roermond, vanwege openbare dronkenschap

op de fiets. Ik nam contact op met onze buurtgenoot Jos Poell, die advocaat was in Weert (later rechter in Nijmegen), maar er was niets aan te doen. Een aantal vrienden, onder wie ook Hans Weyermann, ging mee naar de rechtszitting. Zeer amusant. Coen was ook op de zitting, maar hij herkende mij niet. De officier van Justitie noemde de naam Hovens en direct stond Coen Hovens op en kwam naar voren, maar de aanklager vroeg zich af of de persoon die hij voor zich had, voldeed aan de gegevens, qua ouderdom bijvoorbeeld. Waarop ik vanuit de zaal riep dat er wellicht een misverstand was, want er was nog een Hovens in de zaal. Coen draaide zich om naar mij met de vraag 'Bösse van de Witte?' Ik antwoordde dat dit zo was. Algehele hilariteit in de rechtszaal en ik kon mij ook niet meer inhouden van het lachen. Van een verdere ondervraging kwam niets meer terecht, de rechter besloot mij tot een boete van 50 gulden te veroordelen. Coen verdedigde zich later goed, hij zei dat hij slechts drie flessen bier had gedronken tijdens het kaarten bij Baerke *van de Krauw*. De politie had geen bloedproef genomen en er was geen enkel bewijs dat hij dronken was. Er zou een nader onderzoek plaatsvinden, maar Coen werd later vrijgesproken. De volgende dag stond een groot artikel in de krant met als kop 'Neven leren elkaar kennen voor de rechtbank'. In politiekringen werd dit voorval vaak naar voren gebracht. Want politieagent Duister stond bekend als een echte dienstklopper. Het politiekorps in Tegelen was juist niet al te streng en er werden ook vaker na sluitingstijd agenten in het café aangetroffen. Zo wist iedereen dat politieman Cox lang met de gasten door kon feesten. Dat gebeurde vaker in de keuken bij Pau Lückert.

De jaren zeventig waren glorievolle jaren in het Tegelse uitgaansleven, en niet alleen in de Up Quelle. In de Up Quelle, die niet meer was dan een pijpenla, waren, naast Hans, Gerrie en dochter Wilma, zeker twee kelners aanwezig om de dorstigen te laven. Later nam dochter Wilma met haar man Sjaak Stroeken de zaak over en ging er ook wonen. Hans en Gerrie hebben daarna nog enkele jaren café Cambrinus (21) aan de Grotestraat geëxploiteerd. Toch waren daarna de gouden jaren voorbij.

In *D'n Hook* kwam later nog café *Sintermerte* (22), dat enkele goede jaren beleefde onder leiding van Joep. Na café Maeghs exploiteerde een zekere Victor uit Roermond een semidiscotheek op de hoek van de Hoogstraat en Martinusstraat.

Van Sef Driessen, banketbakker aan de Kerkstraat, bestaat nog een anekdote. Hij zou eens bonbons hebben gemaakt voor een aantal bekende Tegelse dames voor bij een bridgedrive. Hij had van Theike de Sjegter een aantal varkenstepels gekregen en die in de bonbons verwerkt. Heerlijk waren ze, wel wat taai.

Panoramafoto van het Wilhelminaplein in het begin van de jaren zeventig met in het midden de frietkraam van Sjraar, in de hoek de pas gesloten bioscoop Scala en rechts daarvan café-restaurant 't Witte Huis. (Coll. G.A.V.)

Aan de Grotestraat lag vroeger café Jacobs en later Chez Joselle (23), genoemd naar de uitbaters Jos Beurskens en Selma. Het café had een kegelbaan en een goede keuken. De bakkers Baer Gitmans en Sef Driessen behoorden tot de vaste gasten, zelf kwam ik er niet zo vaak.

Tegenover de kerk lag lunchroom Van Dijk (24), ook genoemd Sjang van Dijk, de grootvader van de toenmalige kastelein Lei van Dijk. In vroegere jaren was dat een bakkerij annex lunchroom. Onder leiding van Lei en Tiny werd het meer een café, dat later door Kees Kivits geëxploiteerd werd. Vooral jongeren uit de middenstand in Tegelen, zoals Peter Ottenheim (Otje), vonden hier hun stamcafé. Ook de voormalige dephouder van Bavaria in Tegelen, Lei Ketels, was een vaste gast.

Het café had een terras aan de Grotestraat, tegenover het Wilhelminaplein, waar zich ook de frituur van Sjraar bevond. Dat was dé frietkraam van Tegelen, die een naam had ver buiten Tegelen. Ook na het cafébezoek was Sjraar 's avonds nog vaak open voor een frietje. Oorspronkelijk was de frituur van Drees van 't Kelderke (Hekkens), die ook de frietkraam bij de St. Josephschool exploiteerde. Thei, een broer van Drees, zat in die tijd aardappelen te schillen in een schuurtje op de binnenplaats achter de Sneltax, een taxibedrijf van Frenske aan de Grotestraat.

Naast lunchroom Van Dijk hadden we café de Lichtenberg (25), met uitbater Hans Janssen, opvolger van Thei Rooskens, die ook een brandstoffenhandel had. Hans moest zijn café al

vroeg verlaten omdat de alcohol hem in een wurggreep hield. Thei was de vader van Mat van Rooskens (zie *Aaj Meri*). Café de Lichtenberg was ook een duivenlokaal en er werd gebiljart. Met *vastelaovend* waren dit café en Van Dijk communicerende vaten. Later werden beide zaken via een zaaltje met elkaar verbonden.

Op de hoek van de Gasthuisstraat en de Grotestraat bevond zich verder café-restaurant 't Witte Huis (26). Het was een groot beeldbepalend gebouw met een beperkte terrasfunctie aan het Wilhelminaplein. In de jaren zeventig werd het als gevolg van de rampzalige 'Komplannen' geamoveerd. Het werd uitgebaat door Johnny en Jacqueline. Johnny was een Pool die na de oorlog in Tegelen bleef hangen en trouwde met Jacqueline van de Mammie. Hij was een voorbeeldige kastelein.

't Witte Huis was lange tijd de *Rizzedensie* van D'n Oeles. Via een aparte opgang kon je naar boven, waar nog een Sociëteit zat, 'Unitas', meen ik. De Tegelse gemeenteraad kwam hier na de maandelijkse vergadering 'navergaderen'. Later gebeurde dat in de Sportbar aan de Muntstraat. Toen de gemeente, na een grote verbouwing, over een eigen kantine beschikte, verdwenen deze uitstapjes. De drankjes waren gratis, wat verschillende raadslieden zeer konden waarderen.

't Witte Huis is nog steeds een groot gemis in het centrum van Tegelen. Een pleisterplaats voor de bezoeker aan Tegelen of toevallige passant, dat was 't Witte Huis, met een goede keuken en uitstekende bediening.

Tegenover 't Witte Huis lag café *D'n Tegel* (27) aan de Grotestraat. Een oude bekende herberg, oorspronkelijk van Bèr van Roop (Houba). Zelf heb ik deze kastelein niet gekend, maar hij was beroemd vanwege zijn tapkunst, met als specialiteit een zogenaamd drie-minuten-biertje. En hij was vader van drie mooie dochters, die dit café extra aantrekkelijk maakten. In mijn tijd was de uitbater Leo Swinkels en zijn vrouw Toos. Leo, Rotterdammer van geboorte, was voorheen kelner in het Stationsrestaurant in Venlo. *D'n Tegel* was voor onze vriendengroep vanaf de studententijd een stamcafé. Het was een groot café met achterin een zaaltje voor bruiloften en partijtjes. Op zondagmiddag vanaf 16.00 uur kwamen we er verplicht bijeen.

Onze vriendenclub houdt nog altijd jaarlijkse bijeenkomsten. Destijds werden we 'de maten' genoemd. Ook de zusjes van Hamans, de slagerij aan de overkant, hoorden erbij. Ook buurman, Hay Siebgens, kwam vaak in *d'n Tegel*, samen met zijn vrouw Miep. Andere bezoekers waren Wiel van de Sjmeet (Giesen), bakker Sef Driessen en Piet van de Sjpitse (Hekkens). Deze laatste was een van de vele dronkaards die het caféleven inkleurden. Bakkers hadden blijkbaar, zoals ik al eerder zei, een dorstig beroep. Velen kwamen vaak in de cafés en waren grote innemers. Andere cafébezoekers waren alleen in het weekend dronken, zoals *d'n Illasjitieke* (Rouleaux), zo genoemd vanwege zijn acrobatische kunsten die hij in zijn dronkenschap opvoerde. Door de week was hij geheelonthouder. Ook waren er kwartaaldrinkers. De hoofdpersoon in *Advocaat van de duivel* van A.F.Th. van der Heyden is met deze kwaal - dipsomanie - behept.

Interieur en vooraanzicht van *D'n Tegel* (Coll. Gé Jonkers)

Vanaf fotograaf Hein Steegh gingen we de Posthuisstraat in. Deze straat was lange tijd dé uitgaansstraat, zeg maar de Parade van Tegelen, met café *de Lange*, café 't *Postboes*, Harmoniezaal Thissen, 't *Piepke* en *d'n Oeles*, op de hoek van de Engerstraat en de Bergstraat. Staccato (28) is van latere datum, een mooi grand-café in de voormalige winkel van *de Pröem* (Gitmans).

Café *de Lange* (29) was genoemd naar de voormalige eigenaar *de Lange van Rossel*.

Het tweede pand is café De Lange. (Coll. G.A.V.)
Rechts een artikel uit de Tegelse Courant van 18-8 1967
Op de rechterpagina Aggelies Thissen (Coll. fam. Thissen)

„De Krauw” vanmiddag geopend

In de Posthuisstraat is vanmiddag te 17.00 uur café-bar „De Krauw” geopend. Na „t Kelderke”, dat verleden week werd geopend, is „De Krauw” de tweede café-bar in de reeks van vier, die Tegelen in korte tijd rijker wordt.

„De Krauw” wordt geëxploiteerd door de fam. Cremers-Bakx, die zich bij de keuze van de naam voor de nieuwe zaak hebben laten leiden door de gedachte dat een naam, die in Tegelen zó'n vertrouwde klank heeft, wel móet inslaan. Het heeft er alle schijn van, dat het gelijk aan de kant van de exploitanten van „De Krauw” is. Het exploiteren van een café of bar zit de Cremers-en kennelijk in het bloed. — Bij Baerke, Maor of Baer „van de Krauw” werd menig potje bier getapt en gedronken. Karel van „Kes” van de Krauw heeft zich nu bij deze rij aangesloten en heelt daarbij zelfs de bijnaam van de fam. Cremers tot officiële naam van zijn zaak gekozen, omdat de volksmond de andere Cremers-café's reeds met die naam aanduidde.

„De Krauw” is dus bedenmiddag officieel geopend. De ligging in de linnase Posthuisstraat, recht tegenover de zaal van „de Sjtuel” en in de nabijheid van andere café-bars, is uitstekend. De inrichting, die verzorgd werd door de fa. L. Clabbers, is gezellig. De ruimte in de zaak is behoorlijk maar van de andere kant weer niet te groot om de gezelligheid te schaden. De ondernemende familie is van de beste voornemens hezield. Men heeft de beschikking over een goed biljart, zodat ook de liefhebbers van deze gezellige binnensport aan hun trekken kunnen komen. Kortom: alle factoren zijn aanwezig om de zaak te maken tot datgene, wat de fam. Cremers-Bakx zich er zo quarne van voorstelt: een druk-bekende en goed-bekend staande café-bar, die in het gezelligheidsleven van Tegelen met ere haar plaats inneemt.

Behalve de fa. L. Clabbers werkten aan de totstandkoming van „De Krauw” mede: fa. Wed. Geurts (metzelwerk), fa. Gebr. Beurskens (sanitair en verlichting), fa. Jan Willems (stoffering) en fa. P. Oehlen (schilderwerk).

De mooiste
JURKJES
heeft
Marlou MODES
POSTHUISSTRAAT - TEGELEN

't *Posboes* (30) werd gerund door Toon Leenen en Paula Swinkels, dochter van de vorige eigenaar 'de *Zjwink*'. Dan hadden we Harmoniezaal Thissen (31), toentertijd geëxploiteerd door Frans Verstraaten en Aggelies Thissen, dochter van Sjaek Thissen (*de Sjtuel*). Het was de enige grote zaal in Tegelen, en de thuishaven van onder meer harmonie Voorwaarts (*de Sjttaaf*) en mannenkoor Excelsior. Het was ook de grote danszaal tijdens kermissen, *vastelaovend* en dergelijke. Popgroepen van naam verzorgden er in die tijd grote muziekfeesten. Ook het bijbehorende café werd druk bezocht en was de thuishaven van de *Kuiters*, een vriendengroep. De charmante uitbaatster, Aggelies (foto rechts), maakte het café met het kleine terras extra populair.

Tegenover de Harmoniezaal lag café 't *Piepke* (32), genoemd naar de exploitant Cor Pijpers. Dit café was razend populair onder de jeugd, vooral bij het mannelijke deel, op wie de dochter van Cor een bijzondere aantrekkingskracht had. Het café werd eerder geëxploiteerd door Karel van *Kes* (Krauw-Cremers).

Ook café *d'n Oeles* (33), een groot pand met klein terras, werd druk bezocht. Het werd indertijd geëxploiteerd door Jeu Leenen, broer van Toon van 't *Posboes*, en Billa Gubbels (*van de Mammie*). Het was de thuishaven van diverse kaartclubs en biljartvereniging 'Ons genoegen'. De Posthuisstraat met haar vele cafés was jarenlang de plaats van de Midzomerfeesten. Thans (2016) is het aanzicht van deze straat treurig. Niets is er over van de levendigheid van vroeger.

We gaan verder de Roermondseweg in, waar café *de Zaag* (Cremers) lag, later overgegaan in de Bristolbar (34) met Theo Vrancken als uitbater. De Bristolbar had een grote hoefijzerachtige bar en de bediening gebeurde door dames, wat extra mannelijk publiek trok. Theo stond bekend door de zwierige manier waarop hij de drankjes presenteerde. Als hij voor zijn café stond nam hij een karakteristieke houding aan - de buik vooruit en het hoofd iets naar achteren. Zo kwam het dat hij in de buurt wel 'd'n burgemeester' werd genoemd. Het café heeft daarna nog verschillende uitbaters gehad, waarbij de inrichting mee veranderde. Tegenwoordig is hier de Gonzobar gevestigd met veel klanten die hun heil nog in de jaren zeventig zoeken.

Tegenover dit café stond de enige pisbak van Tegelen. Ook in Steyl was er destijds nog een te vinden, tegenover het Missiemuseum, maar die is nu geïncorporeerd door de frietkraam aldaar. De pisbak was een klein gebouw met aan weerszijden twee pisgoten. Het stonk er erg, maar de akoestiek was wel heel erg mooi. Dus werd het na menig cafébezoek bezocht om er een *Ständchen* te zingen, waarbij 'Leise flehen meine Lieder' onder het pissen natuurlijk een aangepaste versie kreeg.

Op de hoek St. Josephstraat- Roermondseweg vond je de *Aaje Köster* (35), een café dat bestierd werd door twee ongetrouwde broers en een zus. De toiletten waren, ook als je aangeschoten waggelde, niet te missen. Ze lagen achter in het café dat heel smal toeliep. Er werden vaak flessen bier verkocht. Na de sloop van 't Witte Huis kocht eigenaar Johnny dit café, dat hij nog lang exploiteerde.

School met urinoir en café *D'n Tômpe* in 1990 (Coll. G.A.V.)

Aan de Roermondseweg waren nog drie cafés.

Het eerste was van de vroegere Pierre van Rhee, later *D'n Hoëge Hood* (36) genoemd. Toon Ummels was er de cafébaas en entertainer, want hij had zich na zijn militaire loopbaan tot goochelaar ontwikkeld. Later exploiteerde Ummels in de voormalige bioscoop Scala, van *Van d'n Blijje*, Studio B als discotheek, tot ook dat gebouw in het kader van het Komplan moest verdwijnen.

Meubelzaak Comfort van Op het Veld veranderde later in café *Peetje* (37), de naam van zijn eigenaar Teeuwen. Na de scheiding zette Lia Kuntzelaers het café nog enkele jaren voort. Ook in de voormalige slagerij van Berden kwam later een bar, de Cocardibar (38), die met animeermeisjes was toegerust en voor Tegelen een novum was. De laatste exploitanten waren Tiny en El. Daarna werd het een heus bordeel, dat tot op vandaag Sans Soucis heet. Nog verder zuidwaarts had je rechts café 't *Kelderke* (39) met verschillende uitbaters. Daartegenover lag het befaamde Lückerk.

Hotel-café-restaurant Lückerk (40) beschikte over een hotel en restaurant, maar ook een zaal, Paviljoen Modern genoemd. De zaal was voor gemengde zangvereniging Zanglust het repetitielokaal, net als voor TSO, de Koninklijke Harmonie Sint Caecilia en het Tegels Toneel. Deze locatie was voor velen een begrip, een echt thuis, ook voor mij. Toen tijdens een *vastelaovesdinsdaag* in deze zaak afscheid werd genomen van de laatste exploitanten, Paul Lückerk en Carla, ben ik overmand door verdriet huiswaarts gekeerd. Het kwam bijna nooit voor dat ik niet tot de laatsten behoorde.

Café-restaurant Lückerk in de jaren vijftig. (Coll. G.A.V.)

De locatie bestond uit drie onderdelen, een café, een restaurant en een zaal. Daartussen hadden we nog de zogenaamde keuken. De 'keuken van Pau' was een begrip. Die werd vaker gefrequenteerd dan het café. Het was geen echte keuken, maar een tussenruimte, als verbinding tussen de bar van het café en de ruimte naar de zaal en achteringang. Aan weerszijden stonden enkele tafels en stoelen.

De 'keuken' was een belangrijk onderdeel van het café. Op de repetitiemaandagen was het tijdens de pauze en de nazit de plek voor het mannelijk deel van Zanglust. De dames werden geacht zich in het café te vervoegen. Voor veel gasten was de ingang achterom; in het café kwamen ze niet eens.

De keuken van Lücker was het domein van Pau. Als we hem vroegen: 'Pau, heb geej niks te aete?', was het antwoord: 'Aet maar thóes'. Hij rommelde wat in zijn domein en kwam na enige tijd terug met een dampende schotel hazepaeper, die met een nors maar triomfantelijk gezicht werd uitgeserveerd. Alsof hij wilde zeggen dat hij zelf wel uitmaakte of er überhaupt iets te eten kwam. Ik weet nog dat er een beeldje van de heilige Antonius stond. Wanneer het gesprek of de liederen wat scabreus werden, werd dat beeldje met het gezicht naar de muur gedraaid.

Toen 't Witte Huis werd afgebroken, moest de toenmalige sociëteit 'Amicitia' een andere locatie zoeken en die werd gevonden bij Lücker in het restaurant. Maar een groot consumptiepatroon was niet het kenmerk van de sociëteitsleden, zodat Pau ze liever kwijt was dan rijk. Op zondagavond zat onze vriendenclub eens in de keuken, samen met Pau, die vanuit de voor hem bestemde stoel in de hoek zicht had op de bar en de keuken. Met sigaar en een bel cognac zat hij zichtbaar te genieten, maar hij had weinig zin om de deur van het café te openen voor de sociëteitsleden. Met een knipoog naar ons merkte hij op dat er aan de deur werd gerammeld, maar hij maakte niet open. Pau had zo zijn eigen opvattingen over gastheerschap.

De zaak kende verschillende kelners die hun vak goed verstonden, zoals Henk Westrienen, Bertje Sniijders en Wiel Kleine Staarman. En natuurlijk de familieleden zoals Jan, Gerdie, Marijke en Paul, die allemaal in de zaak werkten.

Na een grote brand, waarbij de zaal verloren ging, werd de zaak eerst aan de Roermondseweg uitgebreid. Met zelfs een bar op de eerste verdieping, die via een smalle trap te bereiken was. Later kwam op de plaats van de zaal een mooie wintertuin.

Uiteindelijk hebben Paul en Carla nog vele jaren, op verdienstelijke wijze, een mooie zaak gerund, die wellicht niet voldoende rendeerde en zo moest verdwijnen. Voor Tegelen is hierdoor een gedenkwaardige locatie verloren gegaan.

Vanaf Lücker voert onze cafétocht verder naar Tegelen-Oost. Via de Riethstraat komen we op de Industriestraat. Daar lag vroeger het café van de kinderen Seelen (41). Druuk en Sjaef Seelen bestierden dit café annex weegbrug. Druuk had ietwat gebogen benen, waarvan Sjeng van de Golde opmerkte dat ze ook als beugelring konden dienen. Sjaef was licht gehandicapt, hij had, naar ik meen, één korter been. Als kleermaker kon hij zittend op een tafel zijn werk doen. Het café was een goedlopend dagcafé, wat zeker ook te maken had met de aanwezigheid van een weegbrug. Transportondernemers voor de kleitransporten waren er kind aan huis, evenals oud-ijzerhandelaren. Tevens was het een trefpunt voor gemeenteambtenaren en politiemensen en voor personen die zich konden veroorloven overdag een café te bezoeken. De plaatselijke politiek werd er besproken en er werd zowaar een nieuwe lokale partij (van Sjeng Smits) opgericht.

Café Seelen had een ingang aan de Industriestaat en een uitgang aan de Parallelweg via de cour met pispakken en wc. Je kon het café dus onbespied verlaten, maar dan had je buiten de waardin Druuk gerekend. Zij hield alle consumpties bij in haar notitieschriftje. Ze was in de uitoefening van haar beroep te vergelijken met Truusje van de Maalbeek. Je ontving pas een nieuw biertje als je het vorige geheel had opgedronken, en niet eerder. Een rondje geven kon dus pas als iedereen zijn glas leeg had. Als het aantal consumpties in haar ogen te groot was, werd je uitgesloten van verder alcoholgebruik.

Café Seelen (boven) wordt in 1989 verbouwd tot woonhuis en café Van de Vegt. in 1985 gesloopt (Coll. G.A.V.)

Aan de Industriestraat lag ook het café van Sjeng Trienes (42), bekend als de keizer van de Europese Schutterijen. Er was een beugelbaan bij. Sjeng werd opgevolgd door zijn schoonzoon Hans van de Vegt, die het café exploiteerde totdat de expansiedrift van metaalgieterij Giesen (*De Gies*) het opeiste. In de jaren zeventig kwamen de medewerkers van metaalgieterij Giesen hier veel, vooral vrijdags na het werk. Dat weet ik van Hay Giesen, die mij tevens van enkele anekdotes voorzag.

Sjeng, de kastelein, kon de vaak ruige zuippartijen niet altijd waarderen. Hij bood de aanvoerder van de groep dan geld aan om daarmee in een andere kroeg verder te drinken en onmiddellijk te vertrekken. Op een gegeven moment werd het een sport om Sjeng uit de kroeg te lokken om kattenkwaad uit te kunnen halen. Iemand liep naar Dries van de Heuvel in het portiershokje van Giesen met de opdracht om café Trienes te bellen en Sjeng zo lang mogelijk aan de praat te houden. De telefoon hing in de gang, zodat Sjeng het café moest verlaten. Niemand begreep hoe Dries Sjeng zo lang aan de praat kon houden, in elk geval duurde het lang genoeg om voor iedereen een pilsje te tappen.

Ook kwam het voor dat, als de kachel brandde, bierviltjes in de ventilatiesleuven werden gestopt. Die begonnen dan te smeulen en dat zette het hele lokaal in rook.

Sjeng kon met dit soort grappen uiteindelijk wel leven. Hij bracht de zelf getapte pilsjes, en wellicht nog een paar meer, gewoon in rekening en die werden ook netjes betaald, hetzij door de groep, hetzij door Sjraar Giesen.

Sjeng speelde het spelletje zelfs mee, want hij liet zich telkens weer weglokken. Zo werd er eens tijdens zijn afwezigheid mosterd aan de tapkraan gesmeerd. Even later kwam Lei Ketels, vertegenwoordiger van Bavaria, binnen. Lei had wel zin in een pilsje en ergerde zich aan het lange wachten. Aangemoedigd door de aanwezigen tapte Lei uiteindelijk zijn pilsje zelf. Hij greep in de mosterd, veegde in een schrikreactie zijn hand aan zijn broek af en liep kwaad het café uit. Doordat iemand ondertussen ook de deurkruk van de cafédeur met mosterd had ingestreken, besmeurde Lei zich weer. Vanaf die dag had Lei Ketels bij Trienes de bijnaam *'Mosterd Leike'*.

Eenieder van Giesen die indertijd bij Trienes kwam kan zich de gebeurtenis met de bekerkas van de beugelclub wel herinneren. Er was discussie ontstaan over het poetsen van de bekers. Volgens Sjeng gebeurde dat iedere week. Anderen hadden daar hun twijfels over en besloten het te controleren. Hoe kon dat beter dan door een beker vol te plassen en iedere week te kijken of ie nog vol was. Immers, als de beker gepoetst was, dan zou hij ook wel zijn leeg gemaakt. De conclusie was: de bekers werden niet gepoetst. Overigens werd er ook verteld dat iemand in de grootste beker een grote boodschap had gedaan, maar dit is nooit met zekerheid vastgesteld.

In de jaren zestig en zeventig werd het loon nog cash uitbetaald. Aan het einde van de week kreeg iedereen zijn loonzakje en ging men eerst naar de kroeg om de viltjes te betalen. Daar moest uiteraard wat bij gedronken worden. Sinds het loon op de bankrekening werd gestort, werd café Trienes geleidelijk aan minder bezocht.

Aan de Stationsstraat bij de spoorwegovergang vinden we café *De Bøl* (Ewals) (43), een van oudsher bekend café met een veranda die was afgezet met een koperen buis, bij de ingang voorzien van koperen bollen. Door deze bollen kreeg de familie Ewals als bijnaam *'van de Bøl'*.

De familie bestond onder meer uit transportondernemers, zoals grootvader Sjeng (Ewals-Croonen), die dit café is begonnen. Maar er zitten ook bakkers en slaggers in deze familie. In de tijd dat ik het café bezocht waren Toën en Jeanette (*Sjnet*) de uitbaters. Jeanette was een echte kasteleinse met een scherp oog voor de noden van de clientèle.

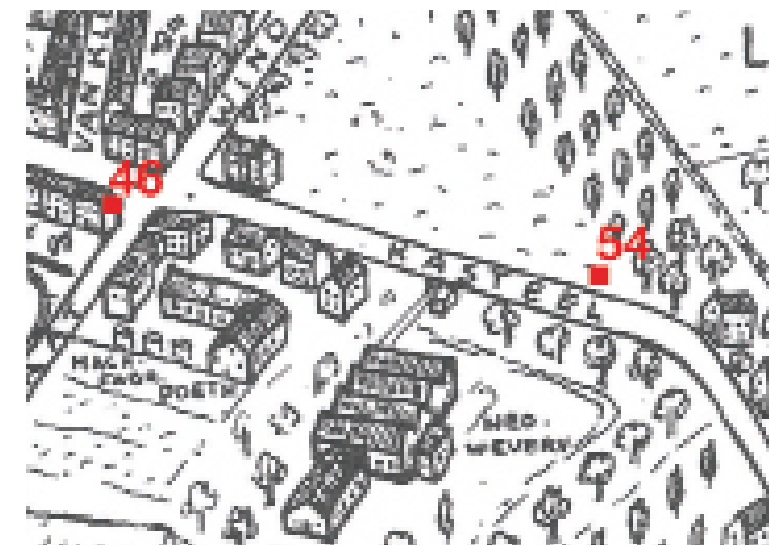

Er werden vaak flessen bier gedronken en de werknemers van de nabijgelegen fabrieken konden er terecht voor een pakje sigaretten en een biertje. De wc bevond zich achter de voormalige stal en stamde nog uit de tijd waarin het vervoer nog met paard en kar geschiedde. Het café straalde een vooroorlogse sfeer uit. Het was een soort huiskamer met tafeltjes en stoelen, maar aan de bar kon je alleen maar staan. De tafels hadden allemaal een verdieping onder het blad, wat handig was bij het kaarten, want daarin konden de drankjes komen te staan, waardoor het tafelblad vrij bleef voor het kaarten. De pruimtabak kwam naast de drankjes te liggen.

Het café was ook min of meer een stationsrestaurant, doordat het vlakbij het toenmalige station lag. Vooral overdag trok het bezoekers. Mijn vader, die zich liet scheren door Ernest Doesborgh, rondde dit kappersbezoek stevast af met een bezoek aan *de Bül*, waar ook Sjeng van de Golde en anderen hun opwachting maakten.

In het café, dat tevens een transportonderneming en een handel in zand en grind huisvestte, waren altijd activiteiten te bespeuren. Toen was overdag gekleed in overall, maar dat hij werkte was niet te zien. Wel kon hij sterke verhalen opdissen. Ondertussen stond Jeanette als een rots in de branding achter de tap: ze regelde alles in het café, maar stuurde ook de grindhandel en de chauffeurs aan.

Over de Allandbar (44) verderop weet ik alleen dat Jo Sijbers (*Sjpeng*) er lang uitbaatster is geweest. Dit café maakte deel uit van een aantal winkels met bovenwoning in het centrum van de nieuwe wijk Alland, later Nieuw Steyl genoemd. Die naam kwam er vanwege het slechte imago dat de wijk zou hebben gekregen.

In onze kroegentocht moeten we niet de cafés Op de Hei vergeten. Zoals Brulot (45) aan de Nachtegaalstraat, later *De Witte* genoemd, naar de uitbater de *Witte van Koppers*. Hij heeft het café uitgebreid met een feestzaal. Het café had veel stamgasten en was de thuisbasis van de *Boerenraad*. Ook later toen Nel en Willie achter de bar stonden, de laatste tegen heug en meug.

Eveneens aan de Nachtegaalstraat lag café Toën Sanders (46). Het vond zijn bestaan in de nabijheid van de vele fabrieken, zoals Laumans, Russel-Tiglia, Poeth en vroeger nog de weverij, maar had ook een buurtfunctie. Bovendien was dit het café voor de aanhang van Tiglieja. Toën stond bekend om zijn lange nietszeggende redevoeringen, die echter zeer amusant waren.

Aan de Kasteellaan, ter hoogte van de latere ambtswoning van burgemeester Visschers, was ooit een horecazaak gevestigd: de manege van Twan Ottenheim (54), die tevens een horecaverunning had. Het was een houten keet met daaraan gekoppeld een buitenmanege. Uitbater Sjaar Göppel was bekend door zijn danslessen en als verkoper van broeken in diverse zaken in Venlo. Hij had de neiging om zijn hand in je broek te steken om te voelen of die goed paste.

Links café *De Bül* nu, linksonder een advertentie uit de Tegelse Courant van 20 januari 1967. Hieronder het interieur van café-pension Toën Sanders (Coll. G.A.V. en Gé Jonkers)

Café Koëba, alias Schillings, in 1990 (Coll. G.A.V.)
Foto rechts: terras Dré Rijvers 't Vaerhoes nu.

Verder zuidwaarts gaan we eerst vanuit de Posthuisstraat naar de Koningstraat om binnen te stappen bij café Koëba (47), voorheen de *Wilde Biëste*. De huidige uitbaters zijn Jeu Schillings, de zoon van Koëb (Leenen) en Jackie Rijvers. Oorspronkelijk was dit een slagerij annex café. Het is altijd een duivenlokaal geweest, en diende tevens als thuisbasis van handboogsportvereniging en schutterij St. Martinus. In de jaren zestig, toen de bierprijzen met telkens vijf cent werden verhoogd, hielden de *Wilde Beesten* lange tijd een prijs aan van drie voor een gulden. Voor de jeugd natuurlijk een prima aanbeveling om daarvoor te kiezen. Koba had en heeft nog altijd een buurtfunctie en is de thuisbasis van carnavalsvereniging de *Beerpiëp* en buurtvereniging de *Knienspiep*. Vaste gasten waren onder anderen ook Jan van de *Körver*, Piet de Boer en Lei Schatorjé.

Via buurtschap *D'n Aap* belanden we in de Kloosterstraat in Steyl. Het kloosterdorp Steyl, dat lange tijd een bedevaartplaats was en waar veel priesterstudenten woonden, telde de nodige lunchrooms. Ze hadden vooral Duitse gasten, die niet alleen voor *Kaffee und Torte*, maar ook voor boter, koffie en dergelijke kwamen. De lunchrooms hielden op te bestaan toen de bezoekersstroom uit Duitsland afnam.

Een café uit de jaren zestig dat de tijd heeft overleefd, is 't *Vaerhoes* (48). Het heeft zijn reputatie te danken aan zijn uitbaters, waaronder zeker de *Dieke van de Kiët* (van Heel), een veel besproken kastelein. Hij was de zoon van Jos van Heel en Dorothee. Dit echtpaar exploiteerde in vroeger dagen het houten café, tevens tramhalte, van de tramlijn Steyl-Tegelen.

Na de afbraak namen de twee hun intrek in wat nu 't *Vaerboes* wordt genoemd. Sjeng *van den Eike* noemde Dorothee een 'kniek wiefke aan de bar'. De amoureuze strapatsen van *de Dieke* blijven in Steyl bon ton, maar zijn, denk ik, meer legende dan werkelijkheid. Na het overlijden van *de Dieke* heeft zijn weduwe nog enige tijd het café gerund. Hun zoon, die Dickie heette, is vroeg overleden. De weduwe had verschillende minnaars. Zo gaat het verhaal dat ze de jongens aan de bar verzocht om op te letten als ze met de boekhouder nog wat moest bespreken. Latere uitbaters waren *d'n Ingel*, *d'n Admiraal*, Pietje van Aerts, *Jeu van de Sjtevel*, Leo Benders, Serv Engelen en daarna nog *d'n Brave Broeder*. Tegenwoordig runnen de gebroeders Verheijen Brasserie 't *Vaerbóes*.

Café-zaal Vriendenkring (49) aan de Pater Arnoldusstraat was in mijn vroegste jeugd van Sjraar Thurlings. Daarna werd het zaal Thielens, voorheen Thurlings. Dat was in de gouden tijd dat er Nederlandse muziekgroepen optraden. Van heinde en verre kwam het jeugdige publiek naar de bands luisteren in deze zaal, die grote concurrentie had van de Harmoniezaal in Tegelen. Sjaak *van de Pos* (van Jaak van Driessen) was kelner en kwam later in de zaak, die toen zelfs de Motorbar genoemd werd, naar de sport van zijn zoon Peter. De zaal was ook de thuisbasis van *vastelaovesvereniging* de Sjteyler Duuvels en mannenkoor De Vriendenkring, waaraan de zaak haar naam dankt (of omgekeerd), en vele andere Steyler verenigingen en muziekgezelschappen die hier hun wekelijkse repetities hielden.

Hierboven: zaal Vriendenkring in de jaren negentig. (Coll. G.A.V.)
 Rechts: Bekende *vastelaovestaferelen* in café de Maashoek:
 Niek van Heel en zijn vrouw Joke van Heel-Leenen achter de bar en de vriendengroep rond Wim Swinckels met v.l.n.r. Wim Poeth, Bart van Heel, Ad Hanraets, Leo de Ronde, Henny Noten, Wim zelf, Koos Ewals en Jan Helmes
 (Coll. Wim Swinckels)

In de Maashoek vonden we het fameuze café de *Maashoek* (50) van Niek van Heel. Niek had de zaak overgenomen van zijn vader *Jeu*, over wie werd gezegd dat hij goed kon liegen en die dan ook de bijnaam de 'leugenaer' kreeg, maar het café werd ook *Jeu van de Lange* genoemd. Niek had naam als een uitstekende kastelein en trok een vaste klantenkring, niet alleen uit Steyl. Het bekende dubbelmannenkwartet Animo hield er zijn wekelijkse repetities. Een verzorgd glas bier was zijn visitekaartje. En, ook al was je er jaren niet meer geweest, nooit vergat hij je naam, zoals ik zelf een paar keer merkte.

Zowel in 't *Vaerboes* als in de *Maashoek* kwamen tal van bekende Steylenaren, zoals *Chris van de Sjmeet* (Helmes) die de gewoonte had om ook bepaalde werknemers van de fabriek uit te nodigen voor een goed glas bier. Dergelijke bezoeken liepen vaak flink uit de hand.

Hekkensluiter in deze historische kroegentocht is café Quatre Bras (51a) op de hoek Maasstraat - Roermondseweg. Al heel lang een bekend café, in die tijd door Pietje *van de Mammie* geëxploiteerd. Het publiek kwam natuurlijk voornamelijk uit Steyl, maar het café had mede door zijn ligging een goede naam in Tegelen. Veel kaartclubs en biljartverenigingen hadden hier hun home. Peter van de Pos, voorheen van zaal Vriendenkring, exploiteerde het café later tot 2014.

Een bovenaanzicht van het kruispunt Quatre Bras uit de jaren zestig. Achter het elektriciteitshuisje aan de overkant ligt het gelijknamige café (coll. G.A.V.)

In mijn herinnering komen geen andere cafés meer voor. Sportkantines met drankgelegenheid vallen niet binnen het kader van de gewone commerciële cafés, die het onderwerp van dit boek vormen. Om die reden hebben we ook geen Chinese restaurants en fritures opgenomen. Evenmin als hotels, zoals Geisler (51b), later het Wapen van Tegelen genoemd. Dat had in die tijd wel een restaurant en een terras, maar het werd door ons niet veelvuldig bezocht.

Een uitzondering wil ik graag maken voor Adje (52) en Trees in de Grotestraat. Ad kwam uit Arnhem en zijn vrouw uit Midden-Limburg. Hij begon een snackbar in de voormalige groentewinkel van Ottenheim. Het was een populaire zaak bij het uitgaand publiek dat er 's nachts een frietje of snack wilde eten.

Na sluitingstijd kon je bij Adje 's nachts in de huiskamer nog een biertje nuttigen en bleven klanten zelfs tot in de kleine uurtjes hangen. Ad stond bekend om zijn vrijgevigheid. Hij was enige tijd lid van mannenkoor Excelsior dat hij na de repetities regelmatig fêteerde. Hij was ook een groot operaliefhebber, en dat spoorde goed met mijn eigen muziekvoorkeur. Nachtenlang werd er operamuziek ten gehore gebracht, waarbij de nodige flessen bier werden gedronken. Op onze tocht naar huis in de vroege zondagochtend kruisten we de eerste kerkgangers.

Vóór de tijd van Adje en zijn snackbar konden we naar Jan van de Pad (van Oyen) (53), die in zijn voormalige slagerswinkel aan de Kerkstraat een automatiek met snacks runde. Hij verkocht er onder andere gebraden halve haantjes, waarvan de afgekloven botjes door de klanten in de automaten werden gestopt. Tot ongenoegen van Jan natuurlijk, al hield hij wel van een grap. En vaak nodigde hij ons uit om achter de toonbank nog een fles bier te komen drinken. In de vastelaovesoptochten liep hij als 'faatse' mee, waarbij hij zich vaak als vrouw verkleedde.

Hier eindigen mijn herinneringen aan een tijd die nog nauwelijks beschreven is, maar zeker moet worden vastgelegd. Ze kunnen altijd nog verder worden uitgebreid met verhalen over het caféleven die ik niet ken, maar die wel bewaard moeten blijven.

